

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 313. Usque Ad Annum 361

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 90117778

§. 1. S. Basilius in Solitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66022)

XIII.
si enim
de erra-
ram si-
si bodie
l dicen-
m tunc
ndo mi-
ret sen-
mortuus
dicio i-
t, cum
quoque:
in qua-
auditur
qui post
ejus

HISTORIA ECCLESIASTICA. LIBER XIV.

LIBERIUS, PAPA.
CONSTANTIUS, IMPERATOR.

§. I.

S. Basilius in Solitudine.

Sanctus Basilius, & S. Gregorius Na-
zianzenus non multum post disces-
sum Cæsaris Juliani Athenis mora-
ti sunt; absolutis studiis in Patriam re-
dire statuerunt, & prior in viam se de-
dit Basilius; Cæsaream Cappadociæ re-
versus, statim quasdam in foro causas ci-
viles dixit, hæ enim erant illorum rudi-
menta, qui munera publica ambiebant,
hinc etiam ars eloquentiæ tanto in pre-
tio habebatur; Sed in Basilio Philosophiæ

Sæculum IV.
A. C. 357.

Zz 5 amor

STO.

Sæculum IV. amor ambitionis stimulos suppresserat,
 A. C. 357. spernebat Dignitates, non quidem humi-

S. Greg.

Nyff. vita.

S. Macrin.

p. 181.

litate Christiana, sed quod suis nature
 dotibus, & sublimis Philosophiæ scien-
 tia, se his superiorem crederet. Soror
 ejus Macrina brevi meliorem fratri Phi-
 losophiam suggessit, ita, ut humanam
 gloriam, & famam, quam sibi eloquen-
 tia parare posset, vilipendens, paupertatem
 voluntariam amplecti voluerit & la-
 borare manibus suis, ne quid esset, quod
 se in via virtutis moraretur.

ibid. p. 179. S. Macrina inter decem liberos Bassi-
 lii, & Emmeliæ major natu erat, quam
 Mater singulari cura educavit; quamvis
 ei nutricem dedisset, sæpissime tamen suis
 sustentabat parvulam brachiis; & vi-
 dens Mater in paucis raram esse Filiæ in-
 dolem, seu ingenii capacitas, seu docili-
 tas spectaretur, noluit, ut vulgari me-
 thodo informaretur; erat autem hæc me-
 thodus, quod in manus teneræ juventu-
 tis libri Poetarum tradi solerent, nem-
 pe tragœdiæ depravatis affectibus exor-
 nata, aut carmina impudicitiam docen-
 tia. Econtra Macrina Matre Magistra
 illos S. Scripturæ libros discere jubeba-
 tur, qui ejus ætati magis conveniebant,
 quales sunt, libri Salomonis, & Psalmi;
 hos canendo ita sibi familiares reddidit,
 ut eo cantu, quidquid ageret, animi hi-
 laritatem testaretur, e lecto surgens, la-
 bori

bori se accingens, quiescens, ante & post Sæculum IV.
 comestionem, cubitum concedens, rur- A. C. 357.
 fusque ad preces nocturnas surgens sem-
 per Psalmos modulabatur; Lanificii erat
 peritissima, quod commune est mulie-
 rum opus. Ubi annum ætatis duodeci-
 mum attigit, cum formæ puellaris exi-
 mius esset nitor, magna eam juvenum
 turba in Sponsam exoptabat; is vero,
 quem puellæ Parens inter omnes sibi in
 Generum elegerat, præcoci fato ante
 nuptias ereptus est; tum Macrina, gra-
 tissima sibi occasione usa, Virgo perma-
 nere statuit, dicens, eum, cui se Pater
 destinasset, semper pro Sponso habituram,
 & obitum ejus profectionem sibi videri,
 qua finita in resurrectione mortuorum
 conjungerentur. Ergo a Matris latere
 avelli non potuit, cui omne filialis obse-
 quii genus exhibens, panem coquebat, &
 labore manuum suarum alebat; defun-
 cto Patre, ipsa maximum Matris viduæ
 solatium fuit, & in sustentanda copiosa
 familia, nec non magnarum possessionum,
 per tres Provincias dispersarum, admini-
 stratione auxilium. Talis erat S. Macri-
 na; & in hoc statu S. Basilus, Athenis
 rediens, suam invenit familiam.

Tunc, ut ipse de se narrat, quasi e *Ep. 79.*
 somno profundo evigilans, veram Evan- *p. 853.*
 gelii lucem cœpit admirari, & humanæ
 Sapientiæ vanitatem agnoscere; defle-
 bat

Sæculum IV. bat juventutis suæ tempus, in acqui-
A. C. 357. rendis profanis scientiis collocatum, cum-
 que in Evangelio legisset, primum ad per-
 fectionem gradum esse, bona sua vende-
 re, pauperibus distribuere, atque omnem
 temporalium curam, & affectum depo-
 nere, virum invenire cupiebat, quem,
 hanc viam ingressum, Ducem sequi pos-
 set. Hoc consilio varia suscepit itinera,
 virosque tales, quales ipse optabat, pro-
 pe Alexandriam, & in reliqua Ægypto
 vidit; alii occurrerunt in Palæstina, Sy-
 ria, & Mesopotamia, quippe vita Mona-
 stica per omnes has Provincias jam tum
 fuerat prolata; Horum Basilus abstin-
 tiam, laboris assiduitatem, & orationis
 fervorem suspiciebat; mirabatur, quod
 somnolentiam devicissent, & omnibus
 naturæ necessitatibus resisterent, in fame,
 & siti, frigore, & nuditate animam libe-
 ram, & in cœlestibus fixam conserva-
 rent, corpus negligenter, nec ulla cura
 dignarentur, sed quasi in carne aliena ha-
 bitantes, suo exemplo, & ipso facto de-
 monstrarent, qua ratione in hac vita
 Mundi viatores, & Cœli incolæ esse va-
 leamus. Hæc sunt S. Basilii verba, qui-
 bus subjungit, animum suum vehemen-
 ti desiderio fuisse impulsum, proposita
 exempla imitandi.

Carm. I. S. Gregorius Nazianzenus paulo post
p. 5. Basilium Athenas reliquit, moræ impa-
 tiens,

tiens, qua ab amico charissimo separaba- Sæculum IV.
 tur. Tunc redux primum baptizatus est, A. C. 357.
 atque abhinc Gloriæ, deliciis, & terræ
 hujus bonis nuntium misit, ut vitam ve-
 re Christianam duceret. Sacras Scriptu- Carm. 54.
 ras meditabatur, ut species, ex libris pro- p. 1. 30.
 fanis haustas, deleret. Carnis petulan-
 tiam, & ardorem juventutis gravi labo-
 re manuum domabat, jejunabat, oculos
 frœnabat, risum, iracundiam moderaba-
 tur, humi cubabat, rigido indutus vesti-
 mento, non aliud vigiliæ quærens sola-
 tium, quam largas lacrymas; de die dor-
 sum in labore incurvabat, noctem in Dei
 laudibus transigebat. Hæc fuere Grego-
 rii in sua conversione initia. Ex omni-
 bus artibus solam retinuit eloquentiam,
 qua ad Dei honorem uteretur. Cum ea
 esset ætate, qua vitæ genus eligere oportet,
 deliberabat, an perfectam solitudi-
 nem ad Exemplum Eliæ, S. Joannis Ba- Carm. 1.
 ptistæ, & Recabitarum amplecti sibi ex- p. 5.
 pediret, an in Societate hominum per-
 manere, ut plenius Divinis litteris im-
 bueretur; tandem placuit vita mixta,
 quæ unius tranquillitatem cum alterius
 utilitate conjungeret; maxime autem,
 ut hanc eligeret, permovit cogitatio, ne,
 si Mundum penitus relinqueret, simul
 Parentum suorum canos destituisse vi- Carm. 2.
 deretur; ergo eorum curam, & negotio- p. 33.
 rum domesticorum gerere decrevit; ma-
 xima

Sæculum IV. xima sua molestia, quam ei faceſſebat re-
 A. C. 357. gimen in domesticos, quos si ſevere tra-

ctaveris, aſperantur, ſi leniter, inſoles-
 cunt. Rurſus difficillimam rei domeſti-
 cæ curam reddebant immodica tributa,
 quæ fundorum poſſeſſoribus imperaban-
 tur, & eorum, qui iisdem colligendis præ-
 ſecti erant, inhumanitas; tandem graviſ-
 ſimum accidebat, quod in iudicio conten-

SS. Grego-
 rii, & Baſilii
 vita.

dere cogeretur, ubi ſibi cum adverſæ par-
 tis mala fide, & corruptorum iudicum
 avaritia pugnandum erat, ita ut edixerit;
 in iudicio litigantibus impoſſibile eſſe ſi-
 ne ſingulari Dei gratia cordis puritatem
 ſervare. Hæc impedimenta Gregorium
 morati ſunt, quo minus S. Baſilium, ſicut
 promiſerat, in ſua e mundo fuga ſeque-
 retur.

Greg. ep. 5.

S. Baſilius, eo non exſpectato, poſt-
 quam a profectione Ægyptiaca, & Orien-
 tis reverſus eſt, & vitam eorum, quos
 viderat, imitari decreviſſet, ſtatim cum

Baſil. ep. 79.

quibusdam ſocietatem iniit, quos in pa-
 tria ſua invenit, externe eandem vitæ
 rationem tenentes. Erant hi Euſtathius
 Sebaſtenus, & Diſcipuli ejus, quorum
 veſtitus craſſus, & vitæ auſteritas, a vo-
 luptate abhorrentis S. Baſilio impoſue-
 re, credenti, ſanctam eſſe eorum inten-
 tionem, eorumque familiaritatem ſibi ad
 ſalutem fore utiliſſimam.

Non

Non deerant, qui S. Basilium mone- Sæculum IV.
A. C. 357.
rent, ut ab istis hominibus propter Eu-
stathium Magistrum suum de Ariana hæ-
resi suspectis caveret; ipse vero crimi-
nose hæc dici ratus, timuit, ne temera-
rium de proximo ferret iudicium, nec
nisi post hæc errorem suum dedoctus est.
Interim in habitationem sibi elegit lo-
cum quemdam desertum in Provincia
Ponti haud procul fluvio Iri, & Iboræ
oppido Episcopali; causa autem, cur
hanc Regionem aliis præferret, fuit, quod
jam prius S. Macrina Soror ejus cum Ma-
tre sua S. Emmelia in vicinam suæ pos-
sessionis terram se recepissent. S. Ma-
crina, congregatis ibi multis ex domesti-
carum, & amicarum numero fæminis
Monasterium formaverat, & plantas no-
vellas regebat; hoc Cœnobium fæmina-
rum septem, aut octo, non pluribus, sta-
diis, id est, paulo ultra quartam partem
Leucæ distabat ab Ecclesia quadraginta
Martyrum, quos tota ista familia peculia-
ri devotione colebat. Illuc S. Emmelia
ipsorum Martyrum quasdam Reliquias
deferri curaverat, quam translationem
duo Miracula celebrem reddidere. In *Greg. Nyss.
vita Macr.
p. 184.*
hoc Sanctimonialium domo omnes Soro-
res sibi invicem æquales convivebant,
nulla gradus, aut Dignitatis distinctione,
eadem reficientibus mensa, pares lecti,
omnia omnibus communia; delicias suas
in

Sæculum IV. A. C. 357. in abstinentia, gloriam in obscuritate, divitias in paupertate, & bonorum omnium, sensus afficientium, contemptu collocabant. Opus earum erat rerum Divinarum contemplatio, oratio diurna, nocturnaque Psalmodia. In labore requiem quærebant, atque ita de die in diem Perfectione Christiana proficiebant.

§. II.

Vita S. Basilii in Deserto.

p. 19. Ergo non procul ab hoc Monasterio in Eremum migravit Basilius; locus erat desertus, ad pedem montis situs, Sylvis incinctus, & profundis vallibus, ubi torrens in præcipitium ruebat. Hujus deserti amœnam effinxit imaginem ad amicum suum Gregorium scribens, qui ei respondit cavillando ridiculam solitudinem, ut risum, quo Basilius alium locum a se designatum exceperat, ulcisceretur; quippe Sanctorum virorum gravitas non obstabat, quo minus non nunquam jocarentur. Exinde autem Basilius Gregorio serio vitæ suæ in solitudine, & totius instituti rationem perscripsit, in celebri epistola, ubi tamen magis indicare videtur, quid in deserto faciendum, quam quid ipse faciat, cum se hætenus parum sibi metipsum placere, & modicum vitæ solitariæ fructum reportasse, tesse-

ep. I.